

mrzlem vetru, prenašati njegove zalete in ostre dotike snežink, gledati v umazano nebo, na revno prirodo, na blatno zadnje dvorišče botaniškega vrta, na dolgočasno velikansko mesto, ki je gledalo skozi meglo, in čakati, dokler ljudje tam spodaj v cvetličnjaku ne odločijo, kaj naj z njo naredi.

Ravnatelj je ukazal odžagati drevo. »Mogli bi postaviti nad njo posebno kupolo,« je rekel, »toda za koliko časa? Zopet jo preraste in prebije. Razen tega bi to mnogo stalo. Odžagajte jo.«

Palmo so zvezali z vrvmi, da ne bi pri padcu razbila sten cvetličnjaka, in jo prežagali, nizko, pri samih koreninah. Mala travica, ki se je ovila debela, se ni hotela ločiti od svoje prijateljice in je tudi padla pod žago. Ko so palmo izvlekli iz cvetličnjaka, so se na prerezu štora valjali med umazanimi opilki njena raztrgana stebelca in listje.

»Izrujte to nesnago in vrzite jo proč,« je rekel ravnatelj, »je že orumeljena, pa žaga jo je tudi pokvarila. Tu je treba nekaj drugega zasaditi.«

Eden izmed vrtnarjev je s spretnim zamahom motike izrul celo prgišče trave, vrgel jo je v koš, nesel ven in stresel na zadnje dvorišče, prav na mrtvo palmo, ki je ležala v blatu in je bila že na pol zametena s snegom.

Janez Rožencvet

Božji dar

Ko sta hodila Kristus in sv. Peter po svetu, sta prišla tudi v siromašno občino, kakršnih je v naših krajih dosti. Obiskovala sta bolnike, tolažila strpljene matere in pogovarjala nejevoljne može, ki so tarnali, koliko tlake in doklad jim je naložila gosposka, ki je zaukazala zidanje nove šole. Tega ali onega je blaga božja beseda utešila, drugi pa so si mislili: »Besede nam je že marsikdo prinesel, a z denarjem nam nihče ne pomagal.«

Nebeška popotnika sta pri dobrih ljudeh prenočila v čumnati na slami, ali sv. Peter ni mogel zaspiti. Zbudil je Gospoda ter mu dejal:

»Kaj se Ti ne smilijo ubogi ljudje, ki tako revno živijo?«

»Seveda se mi smilijo. Saj me je vendar samo božje Usmiljenje poslalo na svet!«

Nato sv. Peter:

»In zakaj jim Ti, ki imaš božjo oblast, ne pomagaš? Glej, samo besedo bi dejal, in siromaki bi imeli vodovod, elektriko, cesto ali kaj drugega, kar bi jim življenje olajšalo. Daj, stori nekaj zanje!«

Kristus se je v temi rahlo nasmehnil in mirno odgovoril:

»Lepo je, da misliš na siromake, ali tega, kar želiš, ne morem storiti zanje. Mar si pozabil, da je moj Oče dejal: V potu svojega obraza boš jedel kruh! Kakšnega naj je, belega ali črnega, pa moj Oče ni določil nikomur, ker je dal človeku um in pamet ter v posvetnih stvareh prosto voljo, ki mu je nikoli ne jemlje. Če so ti siromaki na ukaz gosposke lahko pozidali šolo, kdo jim brani, da si ne bi smeli iz lastne volje in moči napeljati vode in elektrike, popraviti ceste in drugo, kar bi bilo za njih časno srečo dobro?! Moje kraljestvo ni od tega sveta. Poslan sem, da prižigam ljudem nebeško Luč, ne pa, da jim kar tako dajem stvari, ki jih lahko napravi človeška roka in človeška volja!«

Sv. Peter je priznal, da ima Gospod prav, vendar pa ni mogel razumeti, da se tolikšna revščina ljudi Učeniku ne zdi vredna božje pomoči. Premišljal je ter začel znova:

»Gospod, ne bodi tako trd! Glej, morda pa je zgolj nevednost kriva, da si ljudje ne znajo sami pomagati!«

»Zato jim je gosposka ukazala, da sezidajo šolo,« odvrne Kristus.

Sv. Peter pa se še ne da odpraviti:

»Res je, šolo imajo, ali kdo ve, če so otroci kaj bistre glave. Če že nočeš pomagati starim, usmili se vsaj otrok! Stori, da se bodo lahko učili in da si bo novi rod z znanjem v življenju pomagal!«

»Storim, kakor želiš. Jutri razbistrim glave vsem šolarjem, ki se izkažejo vredne velikega božjega daru. Zdaj pa miruj in zaspi,« veli Kristus ter zadremlje. Tudi sv. Peter je zdaj pomirjen zaspal.

Zjutraj se odpravita božja popotnika po poti proti šoli. Sedeta pod leskov grm ter čakata, da začno šolarji mimo hoditi. Prižvižga prvi in Kristus ga ustavi:

»Fant, ali rad hodiš v šolo?«

»Prav nič rad ne hodim,« se zasmije šolar.

»Čemu pa potem hodiš?«

»Ker moram. Če se v gmajno potepem, me učitelj drugi dan zapre in doma me nabijejo, ker morajo oče kazni plačati.«

»Daj mu bistro glavo in veselje do učenja!« zašepeta sv. Peter Gospodu. Ali Kristus odkima, ker se mu lahkomišeln in lenoben človek ne zdi vreden bistre glave. Sv. Petru pa je bil veseli fant vendarle tako všeč, da mu je iz svoje popotne bisage podaril štrukelj.

Pride mimo drugi šolar. Kristus ga ustavi in vpraša kakor prvega. Fant odgovori:

»V šolo hodim rad, učim se pa bolj težko.«

»In učenje te veseli?«

»Ne, me ne veseli. Ali če se bom pridno učil, pojdem še v mestne šole in postanem jezični dohtar. Potem bom rešen teh grdih hribov in bom v mestu dobro živel.«

Kristusu je mrknilo čelo in sv. Peter je žalosten molčal.

Kmalu nato ustavita tretjega, ki meni, da bi ga šola že veselila, če bi imel dobro glavo.

»In da imaš dobro glavo, kaj bi rad postal?«

»Zdravnik.«

»Zdravniški stan se ti zdi lep?«

»Kaj se mi ne bi zdel lep! Zdravnik pride, potiplje žilo, zapiše dve besedi in spravi pet kovačev. Kdo pa še tako hitro in zlahka denar služi?«

Nebeška popotnika nista rekla nič in fant je odšel v šolo z glavo, kakršno je imel.

Še nekaj sta jih ustavila in ogovorila, ali tudi ti se niso bolje odrezali. Nato sta puščala šolarje brez zadržka mimo. In prihajali so posamič, po dva ali v gručah. Nekateri so pozdravljali, nekateri ne. Sv. Petru se je kdaj zdelo, da bi kazalo tega ali onega pobarati, ali nebeški Učenik, ki je slehernemu videl v srce, je vselej žalostno odkimal.

»Moj Bog, ali ne bo nikogar, ki bi bil vreden Tvojega daru?« vzdihne sv. Peter. Tedaj prihiti po poti zadnji šolar in Kristus ga ustavi:

»Ali te veseli šola in učenje?«

»Veseli me in trudim se tudi, le škoda, da meni ne zaleže.«

»Zakaj ti ne zaleže?«

»Nimam domiselne glave in težko si kaj zapomnim.«

»A da imaš dobro glavo, kaj bi hotel postati?«

»Ne vem prav kaj. Bi že kaj delal, da bi se preživiljal. Če si neuki ljudje z delom kruh služijo, si ga gotovo tudi učen lahko. Ali neizrečeno bi bilo lepo, ko bi veliko vedel in razumel. Ljudem bi lahko svetoval, jih poučil in vzpodbudil. In koliko bi si pomagali!«

»Pa misliš, da bi se jih tvoja beseda prijela?«

»Seveda bi se jih! Učen bi jim znal dopovedovati in tako živo od srca bi jim prigovarjal, da bi me morali poslušati in ubogati!«

Tedaj je Učenikovo lice zasijalo. Vstal je in dejal šolarju:

»Vreden si največjega daru, ki ga Bog more dati človeku!« In vzešči njegovo glavo v dlani, se je sklonil ter poljubil fanta na čelo.

Šolar je začutil, kako se mu je glava razbistrila, ko so se božje ustnice dotaknile njegovega čela. Kakor da je zaslišal nebeško muziko, se mu je zdelo, in na mah je bilo v spominu vse lepo in pregledno razvrščeno. Vesel steče v šolo, kjer je že zazvonilo, preden je pritekel do vrat. Nebeška popotnika sta se smehljala, ko sta zrla za njim. Ali komaj je izginil, vzdihne sv. Peter:

»Glej, Gospod, dve sto jih je šlo mimo naju in samo eden je bil vreden božjega daru! Ali ne bi bilo dobro, da bi poiskala več takih šolarjev?«

»Bodi po tvojem,« de Kristus. »Kjerkoli najdem šolarja, ki ima v srcu nesebično ljubezen do bližnjega in trdno vero v živo silo Besede, storim z njim enako!«

In nebeška popotnika sta prehodila vse naše kraje. Ni ga bilo šolarja, ki bi ne bil šel mimo njiju, ali premalo, dosti premalo je bilo vmes vrednih. In zato je pri nas še zdaj toliko siromašnih občin.

France Bevk

Zakaj Judje ne jedo svinjine

Tako mi je pripovedoval star očanec s pipo v ustih, tako vam ponovim tudi jaz, niti besede nisem dostavil.

Takrat je to bilo, ko je Jezus hodil po svetu, romal iz kraja v kraj po Judovski deželi in oznanjeval nauk ljubezni. Mnogi se niso mogli upirati čaru njegovih besed, spreobračali so se k novi veri, nekateri izmed njih je postal Jezusov učenec in apostol, hodil z Odrešenikom po deželi in pomagal množiti občino krščanskih vernikov.

Premnogi pa so bili zaslepljeni in niso poslušali Jezusovega nauka. Kakor so ga prvi ljubili in častili, tako so ga poslednji sovražili, zasramovali in preganjali. Kjer koli so ga zagledali, so v trumah tekli za njim, se mu rogali, mu pljuvali na obleko in pobirali kamenje, da bi ga kamenjali. Jezus se je moral pogosto zateči v kako hišo, kjer so ga sprejeli z odprtimi rokami, da je našel zavetje. Medtem ko so Judje vreščali pred hišo in ga psovali, je Jezus poučeval domače v besedi, ki je bila od Očeta. Poučeval je tako dolgo, da so se sovražniki naveličali in se razšli.

Nekoč pa se niso hoteli raziti. Čakali so, da se Jezus zopet prikaže, da ga sprejmejo s pljunki in zasramovanjem. Ker pa se je Jezus dolgo mudil, so se dolgočasili in si iz dolgega časa izmišljali, katero naj Jezusu zagodejo, ko se prikaže. Eden izmed njih si je izmislil nekaj posebnega, da so se Judje glasno zasmeli in ni bilo odobravanja ne konca ne kraja. Prinesli so veliko kad, pokrili z njo hudomušneža in čakali Jezusa.

Ko se je ta slednjič prikazal s svojimi učenci, so mu dejali:

»Jezus, ki trdiš, da si božji sin in da ti nič ni skritega, povej, kaj je pod to kadjo in ti bomo verjeli, da si večji od katerega naših prerokov.« In ne da bi kaj pomišljal, jim je Jezus odgovoril:

»Pod kadjo je svinja.«

Judje so se na ves glas zasmeli.

»Ha, ha, ha! Nisi uganil. Poglej!«

Odvalili so kad, a glej, izpod nje ni prišel njihov brat, eden izmed Judov, ki so ga bili skrili, prikazala se je svinja, žalostno zakrulila in plašna pobegnila med hišami.

Ko so Judje to videli, so ostrmeli, a v svoji zakrknjenosti niso videli v tem prsta božjega, še vedno niso hoteli Jezusa spoznati za Odrešenika, ampak so se v skrbi za svojega brata, ki je postal svinja, zgrabili za lase in zakričali: »O, jov, gorjé!« In nato so vsi hkrati kričé stekli za njim, da bi ga ujeli.

Ko pa je svinja zaslišala za seboj krik in cepetanje nog, se je še huje prestrašila, tekla je, kar so jo nesle noge. V trenutku, ko so ji bili Judje tik za petami, je dohitela čredo svinj, ki so jo gnali na pašo, in se pomešala mednje.

Ko so Judje to videli, so si raztrgali oblačila in glave potresli s pelom, vpitja in tarnanja pa ni bilo ne konca ne kraja. Svinje so bile vse enake — kdo bi razločil, katera je bila malo prej pod kadjo?

In od takrat Judje ne jedó svinjine, ker se bojijo, da ne bi jedli lastnega brata.

Briški motiv.